

سۇئال

مىنىڭ سۇئالىم قىسقا . ئۇ بولسا ، مەن جەننەتكە كىرىشنى ئويلايمەن . نەپسىم بىلەن كۈرەش قىلىشنى ئويلايمەن ، ھەر كۈنى ئاپامنىڭ قولىنى سۆيۈشنى ئويلايمەن ، كۆڭۈل خاھىشى ۋە شەيتاندىن يىراقلىشىشنى ئويلايمەن ، ئاللاھ خالىسا ، قىيامەت كۈنى ئاللاھنىڭ مىنى خۇداگۇي بەندە دەپ ئاتىشىنى ئويلايمەن ، قېرىنداشلىرىمنى سۆيۈشنى ئويلايمەن ، ئىمانىمنىڭ داۋاملىق كۆتۈرۈلىشىنى ئويلايمەن . نىمە قىلىمەن ؟

تەپسىلى جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

ئاللاھتىن سىزنى دائىم ھەقىقەت ئۈستىدە مۇستەھكەم تۇرغۇزۇشىنى ، ئارزۇيىڭىزنى ئىشقا ئاشۇرۇپ بېرىشىنى ، ھەمدە سىزنى ھەقىقەتنى تونۇيدىغان ، ئۇنى قوغدايدىغان ئاللاھقا يۈزلەنگۈچىلەر ھەمدە دىنغا يېپىشقۇچىلاردىن قىلىشىنى سورايمىز . سۇئالىڭىزدا تىلغا ئېلىنغان نەرسىلەر سىزدە ساغلام ساغلام ، ساپ تەبىئەتنىڭ بارلىقىنى ، ھەمدە كاتتا ئىشلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش ۋە ھەر بىر كىشىگە ئۇنىڭ ھەق-ھوقۇقىنى بېرىشكە چوڭ ئارزۇيىڭىزنىڭ بارلىقىنى كۆرسىتىدۇ . بۇلار بولسا ئىمان ئارقىلىق ئىشقا ئاشىدىغان چوڭ ئارزۇلار ، خۇددى نەقىلدە دىيىلگەندەك ، سۇفيان سەۋرىي مۇنداق دىگەن : " ئىمان ئارزۇ-ئۈمۈد ئەمەس ، ياكى ياسالمايلىق ئەمەس . بەلكى ئۇ - قەلبتە ئورۇن ئالغان ھەمدە ئىش-ھەرىكەتلەر بىلەن ئىسپاتلانغان نەرسە . " شۇڭا بىز ئىمان مەسىلىسىنى ۋە ئۇنىڭ بىر خۇداگۇي بەندە بولۇشتا ، ئاتا-ئانىنى رازى قىلىش ۋە ھۆرمەت قىلىشتا ھەمدە جەننەت بىلەن ئۇتۇق قازىنىشتا قانچىلىك مۇھىملىقىنى بايان قىلىمىز .

چوڭ ئىشلارنى ئۇجۇتقا ئېلىپ چىقىشنى ئىزدەيدىغان كىشى كېچىدە ئىبادەتكە تۇرۇشى كىرەك .

شۇڭلاشقا قۇزەيىل مۇنداق دىگەن : " سىلەرنىڭ قەلبىڭلار تاكى دۇنيا راھەتلىرىدىن ساقلانمىغۇچە ، ئىماننىڭ تاتلىقلىقىنى تېتىيالمىدۇ . " ھەمدە ئۇ يەنە مۇنداق دىگەن : " سەن كېچىدە ناماز ئوقۇيالمىساڭ ۋە كۈندۈزدە روزا تۇتالمىساڭ ، ئۇنداقتا بىلگىنىكى ، سەن مەھرۇم بولدۇڭ . "

راستچىل مۇئىمىنىڭ چوغقا ئوخشاش يۈرىكى بار ، شۇڭا ھاكىم مۇستەدرەكىدە ، تەبەرائىي مۇئەججەمدە سەھىيە ئىسناد بىلەن نەقىل قىلىدىكى ، پەيغەمبەر(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : **سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردىكى ئىمان خۇددى كىيىم كونىرىغاندەك كونىرايدۇ . شۇڭا ئاللاھتىن قەلبىڭلاردىكى ئىماننى يىڭىلىشىنى سوراڭلار .**

مۇئىمىنىڭ قەلبى بەزىدە گۇناھ بۇلۇتلىرى بىلەن قاپلانغاندەك ھىس قىلىدۇ . بۇنى پەيغەمبەر بىزگە مۇنۇ سۆزىدە سۈرەتلەپ بەرگەن : **ھەرقانداق قەلبىڭنىڭ ئاينىڭ بۇلۇتىغا ئوخشاش بۇلۇتى بولىدۇ . بۇلۇت ئۇنى قاپلىغاندا ئۇ قاراڭغۇلىشىدۇ . ھەمدە بۇلۇت ئۇنىڭدىن ئايرىلغاندا ، ئۇ پارقىرايدۇ . [تەبەرائىي ئەۋسەتتە نەقىل قىلغان ، ھەمدە ئەلبانىي ئۇنى سەھىيە دەپ تۈرگە ئايرىغان .] شۇنىڭغا ئوخشاش ، مۇئىمىنىڭ قەلبى بەزىدە بۇلۇت بىلەن قاپلىنىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ نۇرى ئۆچىدۇ ، ھەمدە ئۇ**

قاراڭخۇ ، يىگانە قالىدۇ . بىراق ئەگەر ئۆزىنىڭ ئىمان زاپىسىنى ئۆستۈرۈشكە تېرىشسا ھەمدە ئاللاھنىڭ ياردىمىنى تەلەپ قىلسا ، ئۇ يۇلۇت كىتىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ قەلبىدىكى نۇر قايتىدىن يورۇشقا باشلايدۇ . شۇڭلاشقا سەلەقلەرنىڭ بىرى مۇنداق دىگەن : " كىشىنىڭ ئىمانىنى تەكشۈرۈپ تۇرۇشى ھەمدە ئۇنىڭغا تەسىر يەتكۈزىدىغان نەرسىدىن ھوشيار بولۇشى بولسا ئۇنىڭ زىرەكلىكىنىڭ بىر قىسمى . " يەنە " ئۇنىڭ شەيتانلارنىڭ ئۇنىڭغا قانداق ۋەسۋەسە قىلىدىغىنىنى تونۇپ يېتىشمۇ " كىشىنىڭ زىرەكلىكىنىڭ بىر قىسمى .

شۇڭا ئۇ ئىمانغا قايتىپ كىلىشى كىرەك . ئەگەر سىز ئىمانغا قايتىپ كەلسىڭىز ھەمدە ئۇنىڭ تەلەپ قىلغىنى بويىچە قىلىسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز ئويلىغىنىڭىزنى ئىشقا ئاشۇرالايسىز . شۇڭا بىز سىزگە ئىماننىڭ بار ياكى يوقلىقىنى كۆرسىتىدىغان ئاساسى پىرىنسىپنى ئېيتىپ بىرىمىز . ئىمام ئىبنى جەۋزىي مۇنداق دىگەن : " ھەي ! ھەيدەلگۈچى ، ھەي ! ئۆزۈڭ سۆيگەن كىشى بىلەن كۆرۈشۈشتىن مەھرۇم بولغۇچى ، ئەگەر سەن پادىشاھنىڭ ئالدىدا قانداق تۇرۇشنى بىلىشنى خالىساڭ ، ئۇنداقتا سەن ۋاقتىڭنى قانداق ئۆتكۈزۈۋاتقىنىڭغا ھەمدە نىمە ئىش بىلەن مەشغۇللىنىۋاتقىنىڭغا قارا ! . قانچىلىغان كىشىلەر پادىشاھنىڭ ئىشىكىدە تۇرىدۇ ، لىكىن ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلگەن كىشىدىن باشقا بىرى كىرمەيدۇ . ھەممە قەلب يىقىنلىشىشقا يارىمايدۇ ، ھەممە قەلب مۇھەببەتكە تولمايدۇ ، ھەممە شامال سەھەردىكى مەيىن شامالغا ئوخشىمايدۇ . "

ئەگەر بىر كىشى ئاللاھنىڭ ئالدىدا قانداق تۇرۇشنى ھەمدە ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرى ۋە چەكلىمىلىرىگە نىسبەتەن قانداق تۇرۇشنى بىلىشنى خالىسا ، ئۇ ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا ھەمدە نىمە بىلەن مەشغۇللىنىشىغا قارىسۇن . ئەگەر ئۇ دەۋەت ۋە كىشىلەرنى ئوتتىن قۇتقۇزۇش بىلەن ، جەننەتكە ئىرىشىشكە كۈرەش قىلىش ، ئاجىز ۋە ھاجەتمەنلەرگە ياردەم قىلىش ، ئاتا-ئانىنى ھۆرمەت قىلىش بىلەن مەشغۇل بولسا ، ئۇنداقتا ئۇ ئۆزىنىڭ پادىشاھلارنىڭ پادىشاھىغا يىقىنلىشىۋاتقانلىقى بىلەن خۇش بولسۇن . چۈنكى ئاللاھ ياخشى ئىشنى پەقەت ئۆزى سۆيگەن كىشىگىلا مۇۋەپپەق قىلىدۇ .

بىراق ئۇ دەۋەتكە قىزىقمىسا ، دەۋەتچىلەرنى ياقىتۇرمىسا ھەمدە ياخشى ئىشلارنى قىلمىسا ، ھەمدە بۇ دۇنيا ۋە ئۇنىڭ ھوسۇللىرى بىلەن مەشغۇل بولسا ، ھەمدە مىش-مىش گەپلەر ، كۆپ سۇئال سوراش ۋە ئاز ئىش قىلىش بىلەن مەشغۇل بولسا ، ياكى كۆڭۈل خاھىشى ۋە نەپسىگە ئەگىشىش بىلەن مەشغۇل بولسا ، ئۇ بىلسۇنكى ، ئۇ ئاللاھتىن يىراقلاشتى ھەمدە ئۇنى جەننەتكە يىقىنلاشتۇرىدىغان نەرسىدىن مەھرۇم قىلىندى ، چۈنكى ئاللاھ مۇقەددەس كىتابىدا مۇنداق دىگەن : « بەز دىنيان كازلعضةنلەر ظمعدن خالغان ظادەمضة ظنعت خالغعنن ظمةس) بعزعت خالغعنمزعن بئرمعز ، ظاندن ظنعت ظاخعرةتتة) جةهنةننم بعلن جازالايمعز ، جةهنةننمضة ظن خارانغان ، اللنعت رةهمعتعدن) قوغلانغان ھالدا كععدن18 . كعمك ظاخعرةتنع كازلعةدعكەن ۋة مأمعن بولذص ظاخعرةتكة لايعق ظمةللعرنع قلععدكەن ، مذنداق ظادەملعرنعت قعلغان ظمةللع اللنعت دةرضاهعدا) قوبذل بولعدز . »

[ئىسرا) كېچىدە سەپەر قىلىش) : 17-18]

قېرىندىشىم . . .

ئەگەر سىز ياخشى ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە يۇقۇرى ئورۇنغا ئىگە بولاي ، ئاللاھنىڭ خۇداگۇي بەندىسى بولاي ، ئاتا-ئانىمنى ھۆرمەت قىلاي ، جەننەتنى ئىزدىگۈچى بولاي دىسىڭىز ، ئۇنداقتا تۆۋەندىكىلەرنى قىلىسىز :

1- سىز قەلبىڭىزدىكى ئىيماننى تىرىلدۈرىشىڭىز كىرەك . ئىيمان مۇسۇلمانغا بۇدۇنيا ۋە ئۇدۇنيادا ئىزدەيدىغان بارلىق نەرسىنى ئېلىپ كىلىدىغان نەرسە . ئىمان بارلىق ياخشى ئىشلارنىڭ ئاچقۇچى ھەمدە بارلىق يامان ئىشلارنىڭ ئىشىكىگە قۇلۇپ . قەلبىتىكى ئىيماننى تىرىلدۈرۈش ۋە ئۇنى كۈچەيتىشنىڭ يوللىرى كۆپ ۋە ھەرخىل ، ئۇ ئىبادەتلەرنى ۋە يارام قىلىقلارنى كۆپ قىلىشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ .

2- سىز پەرۋەردىگارڭىزغا سەمىمىيلىك بىلەن ئالدىڭىزنى قىلىشىڭىز كىرەك . خۇددى نەقىلدە كەلگەندەك : " ئەگەر بەندەم ماڭا ئىچى ۋە تېشى بىلەن ماڭا ئالدىنى قىلسا ، مەن ئۇنىڭغا مېھرى-مۇھەببەتلىك بەندىلىرىمنىڭ قەلبى بىلەن ئۇنىڭغا ئالدىمنى قىلىمەن . "

ئاللاھ ئىبادەتنى كىشىنىڭ ئاخىرقى نىشانى ۋە يۈكسەك مەقسىتى قىلدى :

جىنلارنىڭ، خەلىقلىرىنىڭ مائىتەت قىلىشىنىڭ ئىشلىرىنى ياراتتىم .

[زارىيات (سورىغۇچى شامالار) : 56]

3- سىز نەزىرىڭىزنى ئەڭ يۇقۇرى دەرىجىگە قارىتىشىڭىز ، ھاياتتىكى نىشانىڭىزنى بولسا ئاللاھنى رازى قىلىش ، جەننەتكە ئىرىشىش ئۈچۈن ، ياكى ئەڭ ئالى فېردەۋسكە ئىرىشىش ئۈچۈن ئىشلەش قىلىشىڭىز ، ھەمدە بۇ يۈكسەك نىشانلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈچىڭىزنىڭ يېتىشىچە ئىشلىشىڭىز كىرەك .

4- سىز ساھابىلەر ، تابىئىيىنلار ھەمدە توغرا يوللۇق پىشقەدەملەر (سەلەفەر) گە ئوخشاش تارىخى مۇسۇلمان ئەربابلارنىڭ ئۈلگىسىگە ئەگىشىشىڭىز كىرەك .

5- سىز ھەر بىر مىنۇت ، ھەر بىر سىكۇنت ۋە ھەر بىر يۈرەك سوقۇشىڭىزنى ئىمانىڭىزنى ئۆستۈرۈشكە ئوخشاش ئىشلارغا ئىشلىتىشىڭىز كىرەك .

6- ياخشى ھەمراھلار . ئاللاھ ئەلچىسى مۇنداق دېگەن : **كىشى دوستىنىڭ دىنىدا بولىدۇ ، شۇڭا كىم بىلەن دوستلاشقىنىغا**

قارىسۇن . [ئەبۇ داۋۇد ، تىرمىزىي ياخشى ئىسناد بىلەن نەقىل قىلغان .] بەلەن دوستلار بولسا سىزنىڭ ئاللاھقا ئىتائەت قىلىشىڭىزغا ۋە گۇناھ ، خاتالىقتىن ساقلىنىشىڭىزغا ياردەم قىلىدىغان ئەڭ ياخشى يوللارنىڭ بىرى .

7- سىزگە دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بەخت ئېلىپ كىلىدىغان يارام ئىشلارنى كۆپ قىلىڭ .

8- كېچە نامىزى ئوقۇڭ ، تاڭ ئىتتىتىن بۇرۇن دۇئا قىلىڭ . ئاللاھ ئەلچىسىنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئىككى پۇتى ئۇنىڭ تەشەككۇرچان بەندە بولۇش ئىشتىياقى سەۋەپلىك ئىشىشىپ كەتكەندى ، گەرچە ئاللاھ ئۇنىڭ ئىلگىرىكى ۋە كەلگۈسىدىكى گۇناھلىرىنى كەچۈرۈۋەتكەن بولسىمۇ .

9- كۈندىلىك قۇرئاندىن ئوقۇش ، ھەمدە باشقا زىكىرىلەرنى ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرۇش سىزنىڭ قۇرئاننىڭ مەنىلىرىنى تەپەككۇر قىلىشىڭىز ۋە مۇلاھىزە قىلىشىڭىزغا ياردەم بولىدۇ .

10- ئاللاھ يولىدىكى دەۋەتنى تارقىتىشقا كۈچ چىقىرىش ، ھەمدە كۈچىڭىزنىڭ يېتىشىچە دىنغا خىزمەت قىلىش .

ئەگەر سىز ئۆزىڭىز ئارزۇ قىلغان خۇداگۇي بەندە ماقامىغا يەتمەكچى بولسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز ئاللاھ پەيغەمبىرىگە (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) بۇيرىغاندەك بولۇڭ : « **ظە مۇھەممەد!**) ظۇئىتقەنكە ، **مۇنئەت نامەزم**

،قذر بانلەقم،ھاياتەم ۋە ماماتەم(دۇنيادا قەلغان ياخشەلەقمەرم ۋە تاظەت ظەبادەتلەرم)ظالەملەرنەت صەرۋەردەعضارە

الله ظەلمەندەر. [ئەنئام(چاھارپايلا) : 162]

ئاللاھنىڭ خۇداگۇي بەندىسى بولۇش دىگەنلىك بىر كىشىنىڭ ئۆزىنى پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ قىلىش بولۇپ ، ئۇ پەقەت بۇ ئايەتكە تەتبىقلانغاندىلا ئىشقا ئاشىدۇ ، يەنى بىز بارلىق ئىشلىرىمىزدا دۇنيالارنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھ ئۈچۈن بولۇشىمىز . ئاللاھنىڭ خۇداگۇي بەندىسى بولۇش پەقەت مۇشۇ رەۋىشتىلا تولۇق ئىشقا ئاشىدۇ ؛ ئۇ پەقەت ئىبادەت قىلىشنى تولۇق چۈشىنىش بىلەن ئاللاھقا ئىبادەت قىلىش ئارقىلىقلا ئىشقا ئاشىدۇ ؛ يەنى ھاياتىمىزنى ۋە ئۆلۈمىمىزنى ، ھەمدە بارلىق ھەركەتلىرىمىزنى يالغۇز ئۇنىڭغىلا قىلىش . شۇڭا بىز پەقەت ئاللاھ خۇرسەن بولىدىغاننىلا سۆزلەيمىز ؛ ئۇ سۆز ۋە ئىش- ھەركەتلەردىكى نىيەتلىرىمىزنى پەقەت ئاللاھقا قارىتىمىز . ئىبادەت پەقەت بىشىمىزنى مەلۇم ۋاقىتلاردا كۆتۈرۈپ ، چۈشۈرۈپ قىلىش بىلەن ، ياكى مەلۇم پەيتتە ئازغىنا پۇللىرىمىزنى بىرىش بىلەن ، ياكى ھەرىيلى ساناقلق كۈن روزا تۇتۇپ قويۇش بىلەن ، ياكى بەزى سۆز ۋە زىكرلەر بىلەن كالىپۇكىمىزنى مىدىرتىپ قويۇش بىلەن چەكلىنىپ قالمايدۇ . شۇڭلاشقا بۇ ماقامغا يەنى ، خۇداگۇيلىققا ئېلىپ بارىدىغان ئىش-ئەمەللەر سانسىز ، ھەمدە ئۇ بىز ياشايدىغان جايلار ۋە تۇرمۇشىمىزنىڭ ھەممە ساھەلىرىدە نۇرغۇن شەكىللەردە كىلىدۇ . بۇ بولسا ئاللاھنىڭ بىزگە ۋە بارلىق كىشىلەرگە قىلغان سېخىلىقنىڭ بىر قىسمى .

سىز پەقەت ئۆزۈڭىزنى بايقىغان ھەرىبىر جايدىن ھەمدە سىزگە كەلگەن ھەر بىر مىنۇتتىن ئاللاھنى خۇرسەن قىلىدىغان ، ھەمدە ئۇ قىلىشىڭىزنى كۆرۈشنى خالايدۇ دەپ قارىغان نەرسىدىن ئىزدەك ھەمدە ئۇنى قىلىك . ئاندىن سىز بىر خۇداگۇي بەندە بولىسىز .

ئاخىرىدا ، بىز ئاللاھتىن بىزدىن ۋە سىزدىن يارام ئىش-ئەمەللىرىمىزنى قوبۇل قىلىشىنى ، بىزنى ۋە سىزنى پەيغەمبەرلەر ، سىدىيىقلار ، شەھىدلەر ۋە توغرا يوللۇق كىشىلەر بىلەن ئۆزىنىڭ رەھىم-شەپقىتى دائىرسىگە يىغىشىنى سورايمىز . ھەمدە ئۇلار ئەك ياخشى ھەمراھلار .

ئىسلام ئونلايىن تور بىتىگە قاراك .

پېشىۋا مۇھەممەد سالىھ مۇنەججىد